

Megjelen minden második napon
kedd, csütörtök és szombat este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoralja-Ujhely, főtér 9. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Apró hirdetéseknel minden garmond szó
4 fill., vastagabb betűkkel 8 fill.

Nyilttérben minden garmond sor 30 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

ifj. Meczner Gyula
főszerkesztő.

Biró Pál
felelős szerkesztő.

dr. Hám Sándor
főmunkatárs.

Előfizetési ára:

Egész évre 12 korona, félévre 6 kor
negyedévre 3 kor.
— Egyes szám ára 8 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknel minden szó után
2 fill. Petit betűnél nagyobb, avagy disz-
betűkkel, vagy kerettel ellátott hirdetések
térmeték szerint egy négyszög centim.
után 6 fill. — Állandó hirdetéseknel ár-
kedvezmény.

A magyar tanítókhöz.

— október 14.

Magyar nyelven dicsérjük az Urat! Széles e hazában, a melyet az első magyar király bölcsessége megváltott az őspogány hittől, magyar nyelven zengjen a dicséret a magyarok Istenéhez, a ki annyi viszály és balszerencse közt megtartotta nemzetét egy ezred-éven át.

Hangzatosabb, édes búbájjal csengőbb, szebb nyelv van-e a világon a magyar nyelvénél? Magyar fülnek édes zenéje, magyar léleknek, magyar szívnek legszebb imádsága ez!

Ebben a nagy emberi társadalomban a sok cifra, hatalmas, büszke nemzet között olyan a magyar, mint a tüskétől megtépett, ágtól megvért árva fiú. A zápor megverte, a nap lesütötte. Senkije és semmije nincs és a szeretet szava nélkül megy előre az élet nagy országútján. De nem kell félni.

Szívében nagy emlékeket és nagy álmokat hord. Az emlékek ezerévről szállnak ki s az álmok új ezerévre szólnak.

Sorsunk és rendeltetésünk, hogy mindenképen ki legyünk zárva a nyugati világ nagy társadalmának közösségéből. A nyelvünk idegen a föld keresésén. Lelkét megérteni, szellemét felfogni nem tudja a nyugati fül. A benne rejlő hatalmas erő, a benne viharzó nemzeti öntudat meg nem ihletheti a nyugati hibrid szellemet. Legyünk büszkéek erre. Ez a mi kiválóságunk, ami szuverénitásunk. Mi más — nyelven, külön nyelven dicsérjük az urat, amint hogy Isten fogalmából is elvontuk az általánosságokat és hiszünk, valjuk, hogy az ur lényegében van egy parányi rész, amely egyedül és csupán értünk érez. Mi absztraháltuk az Urnak isteni lényegét és a lelkünk mélyén oltárt emeltünk a — magyarok Istenének. Ez a sovínizmus a nemzetnek legszentebb imádsága Istenéhez, és ennek az imádságnak a nyelve csak egy lehet: — magyar!

Hatalma, indulata, színe, csillogása ennek a nyelvnek nemzeti önállóságunk kifejezője, nemzeti erőnk biztosítéka. Vele élünk az örökkön örökké való időkig, de nélküle meghalunk egy szellő fuvallatnyi pillanat alatt. Akarjuk a halált és mást se kell tenni, mint feladni nyelvünket; akarjuk a szolgágot és mást se kell tenni, mint lemondani nyelvünkről!

A magyar nemzet életének, boldogulásának és hatalmi fejlődésének irányítói megértik immár a magyar nyelvnek az igézetes

erejét. Tudják, hogy belőle sugárzik ki a nemzeti génusz életfentartó ereje. Hármaskoporsóba kerülne: a halál, szolgaság és névtelenség koporsójába! A sirját, mint egykoron a hármaskoporsóba zárt Atilláét fel nem találna senki sem.

A közoktatásügyi kormány ez időszaki kormányfő, Wlassics Gyula teljes fontosságában megérti a magyar nyelvnek e nemzetfentartó lényegét. Ennek a megértésnek a nyomán, amely istenítve él a legutolsó magyar embernek is a lelke mélyén, rendeletet adott ki a kultuszminiszter, amelynek az a célja, hogy a magyar nyelv védelmét biztosítsa és használatát elősegítse.

Ez a rendelet a magyar tanfelügyelőkhöz szól és az 1879-iki közoktatásügyi törvények szigorú végrehajtását, amely a magyar nyelv általánosan kötelező oktatását szabályozza, teszi kötelességgé.

Ma, a nemzeti fészkelődések és túlkapások korszakában ez a rendelet, amely voltaképpen nem más, mint egy 23 év óta élő törvény végrehajtásának a szorgalmazása, igen fontos jelenség. Ebben a rendeletben benne van a köztudat hitvallása, amely a magyar nyelv szerepét a maga jelentőségéhez méri.

Mi, akik itt élünk és küzdünk a létfentartásunkért, s nehéz bajainkban a Magyarok Istenéhez fordulunk segítségért, mi magyarok, ennek a véráztatva földnek a záporvert, naplesütött árva fiai a nyelv összekapcsoló, egybeforrasztó erejénél fogva állhatunk szembe csupán, mint egy test és egy lélek, a ránk törő, ellenséges áramlatokkal.

Ez a nyelv a mi fegyverzetünk és páncélzatunk, amelyen nem vesz erőt semmi nemzetiségi ortámadás. Ennek a nyelvnek lelke és szelleme a Rákóczy-induló előretörő hangrohamában viharzik s a Himnusz szelid, imádságos harmóniájában csillapul meg. Ez önti szívünkbe a hitet, reményt, az erőt az indulatot s a béke csöndjét, nyugalomát. Ami erő a nemzetben él, az nyelvében birja gyökerét.

— okt. 14.

A hadsereg és a magyar helységnevek. A közös hadügyminiszter nemrég rendeletet küldött az összes katonai hatóságoknak és csapattesteknek, amelyben meghagyta, hogy minden írásukban kövessék a magyar helységnevekről szóló törvény rendelkezését. Maga a hadügyminiszter jár elől a jó példával, mint a hadsereg rendeleti közlönyének tegnapi száma bizonyítja. Ebben ugyanis az összes

magyarországi helységek már magyar névvel vannak megjelölve.

A magyar ipar érdekében. Láng Lajos kereskedelmi miniszter rendeletet adott ki, mely a magyar ipar pártolására vonatkozik. A miniszter leiratban minden város tanácsát arra szólította föl, hogy hassanak oda, hogy a helybeli betegsegítő-egyesületek szükségleteiket magyar gyáraktól szerezzék be, mert tudomására jutott, hogy több ilyen egyesület szükségleteit külföldön szerzi be.

A Dusa-híd ügye.

— okt. 13.

A Dusa-híd ügye, mely ügyet lapunkban *Wiczmándy Ödön*nek a vármegye hatóságaihoz, a kulturális és állami mérnöki hivatalokhoz intézett nyílt interpellációja hozott a nyilvánosságra: ismét a felszínre került. Lapunk több száma foglalkozott a terjedelmes ügygel, helytadtunk az interpellációnak éppen úgy, mint a védekezésnek. Közöltük ez ügyben a nagymihályi járás főszolgabirojának elsőfoku, majd *Matolay Etele* alispán másodfoku határozatát, melyszerint az alispán Butka község képviselőtestületét, a községi bírót és községi jegyzőt keményhangu határozatában megdorgálta és a község képviselőtestületének fellebbezését elutasította. Butka község képviselőtestülete azonban e határozat ellen Zemplén vármegye közigazgatási bizottsága útján az illetékes minisztériumhoz fellebbezést nyújtott be. E fellebbezésben *Haidinger István*, mint Butka község megbízottja ellen azon vád emeltetett, hogy a Dusa mederrendezési pénzeiről vagy nem akar, vagy nem tud elszámolni. Ez inkriminált passzusra vonatkozik *Haidinger István* levele, melyet lapunkban való közzététel végett szerkesztőségünknek beküldött egyetemben a Butka község képviselőtestülete 1902 évi okt. hó 8-án tartott rendkívüli ülésének jegyzőkönyv másolatával, mely *Haidinger Istvánnak* odaadó munkásságáért köszönetet szavaz s kijelenti, hogy őt a további számadási kötelezettség alól felmenti. *Haidinger István* levelét egész terjedelmében alábbiakban közöljük:

Tekintetes Szerkesztő úr!

A butkai Dusa-híd vitás ügyéből kifolyólag, úgy becses lapjában, mint a Felsőmagyarországi Hírlapban közzétett fellebbezésekben azon vád emeltetett ellenem, hogy mint Butka község megbízottja, nem akarok, és nem tudok a reám bízott Dusa-mederrendezési pénzeiről elszámolni, s a miatt irántam a közbizalom megrendült. — Ezzel szemben a Dusa-híd ügyében hatóságilag hozott II-od foku határozat kimondja, hogy a községnek „külön számolni nem tartozom.”

Miután személyesen is azt tapasztaltam, hogy az ügy iránt élénken érdeklődő nagyközönségnek, leszámolási kötelezettségem iránt némi kételyei vannak, egy kis felvilágosítással kell szolgálnom. A Dusa mederrendezésből kiindulól, két számadás van. Az egyik, mely az egész Dusa völgy parti birtokosait illeti, tisztán a mederrendezésre; a másik pedig, Butka községnek az előleges hatósági engedéllyel foganatosított mederrendezés pénzügyi műveleteire vonatkozik.

A mederrendezési számadásokat még a múlt év derekán terjesztettem be az alispáni hivatalnak, s miután e vizum hivatalos átvétele megtörtént, s 45912 kor. és 64 fillér felölő mederrendezési számadásaim, ott átvizsgálva helyeseknek találtak: én nemcsak a számadási kötelezettség alól felmentettem, de a tényleg kiadott mederrendezési költség a parti birtokosság ellenében, az előlegező Butka község, mint erkölcsi testület javára, jogerősen liquidáltam. A község privát pénzügyi műveleteinek számadásával majd azonban adós maradtam. Soha eszemben nem volt, hogy ez elől kitérjek, mert hiszen a község érdekében felvett 40.000 korona hitel erejéig, magam is váltó elköteleztem magam, sőt *Ganezough Miklós*, *Wiczmándy Ödön* és *Nyeviczky Pál* urakkal, kik velem együtt a szükséges váltokat aláírták, külön írott szerződésre is léptem, hogy arra a nem várt esetre, ha ezen Butka község javára felvett hitelünk, rendetlen kezelés miatt, az illető pénzügyintézet részéről felmondva, beperesítenék: ugyan akkor mindegyik fél, tekintet nélkül váltóbeli állására, egyenlően fizet 10.000 korona tőkét, kamatot és perköltséget. — A dolog természetében fekszik tehát, hogy ezen pénzügyi műveletről, nemcsak megbízó községemnek, de különösen váltóadós társaimnak is számolnom kell, hogy ugyanis tájékozotassam őket arra nézve, mennyit fordítottam a reám bízott pénzből a Dusa mederrendezésre, s mennyi a folyószámla hátralékunk. Ismétlem ezen leszámolással, úgy a községnek, mint érdek társainak adósa maradtam, mert... a rendelkezésemre bocsátott összegek, nem fedezték teljesen a község által előlegezendő mederrendezési kiadásokat, s 3122 kor. 84 fillér kiadás fedezve nem volt, s mert ebbeli pénzünk, hitelünk elfogyott, más pénzeket is fel kellett használnom, hogy a hatóság előtt, a teljes vizumvi kiadásokat, megbízó községem javára liquidálhassam. Kétségtelenül ezzel a túlfizetéssel a község adós maradt, s noha ebbeli számadásom is, már hónapokkal az előtt, le volt zárva, a mederrendezési pénzügyi műveletekről csak akkor számolhattam le teljesen és véglegesen, ha ezen túlfizetett összeg nekem visszatérítettett, én a mások iránti kötelezettségemnek eleget tettem, de egyben a megyei levéltárban őrzött mederrendezési számadásokat, a hatóságtól megbízó községem részére leendő felmutatásra, kikértem. Ez iránt a képviselő testülettel tanácskozván, elhatároztam, hogy ezen adósság a partibirtokosok által a közigazgatási hatóságnál befizetett, s e községnek visszatérítendő mederrendezési előlegekből lesz megtérítve, s mivel a vármegye pénztárában letétbe

helyezett pénzeket, valamint a vízrendezési számadásokat, csak folyó évi szeptember hó 3-án vehettem át, e közben pedig a nyilvánosság elé hozott fellebbezések arra késztettek, hogy ezen egyéni tisztességemet mélyen érintő számadásokat, csak hatósági közeg jelenlétében adhatom át, — s végre e hó 8-án alkalom volt a képviselőtestületnek, úgy a mederrendezés, mint pénzügyi miveletek tekintetében véglegesen leszámolni, a rám bízott mederrendezési ügynek, minden részére felvilágosítással szolgálni: aggódó barátaim és jóakaróim megnyugtatósaúl, Tekintetes Szerkesztő úr engedelmével, beesés lapjában közzé teszem a számonkérő képv. testületnek mellékelt jegyzőkönyvét.

Nem panaszkodom, nem rekriminálok, de megragadom az alkalmat, hogy ezen közérdekű szolgálatomban, a sokszor igénybe vett hivatalos támogatásért, vármegyénk közigazgatási hatóságai iránt érzett, hálás köszönetemnek, ünnepélyes kifejezést adjak.

Kiváló tisztelettel:

Tekintetes Szerkesztő úrnak
alázatos szolgálja
Haidinger István.

Az említett képviselőtestületi jegyzőkönyv a következő:

Butka község képviselő-testületének 1902. évi október hó 8-án tartott rendkívüli ülésének jegyzőkönyvi másolata. Jegyzőkönyv felvétel Butkán, 1902. évi október hó 8-án, a községi képviselő-testület rendkívüli ülésében t. Zemplénumvármegye alispánjának 21058/1902. számú határozata folytán, Haraszthy Miklós homonnai főszolgabíró, mint kiküldött elnökle alatt. Jelen lévők: Haraszthy Miklós homonnai főszolgabíró, alispáni megbízott, mint elnök, ifj. Harbuljak Pál h. bíró, Palyo András hites, Szoták István körjegyző, Gerich Gyula, Haidinger István, Dráveczky Pál, Polyakovszki János, Guttman Simon, Weisz Herman, Olexa János, Buda György, Adamesik János, Harbuljak András és Szabol György képviselő-testületi tagok. Kiküldött főszolgabíró, mint elnök a rendkívüli képviselő-testületi ülést megnyitván, első sorban a bemutatott meghívóból megállapította azt, hogy ezen rendkívüli ülésre a képviselőtestület minden egyes tagja szabályszerűen lett meghívva. Másod sorban felolvasta t. Zemplénumvármegye alispánjának 1902. évi szeptember hó 17-én kelt 21058. számú határozatát, mely szerint Haidinger István, mint a Dusa-híd ügyében Butka község képviselő-testületi részéről meggyanúsított pénzkezelő azon kérelmét teljesíti, hogy a már felülvizsgált és alispáni határozattal felmentvényt nyert Dusa-meder szabályzására vonatkozó számadását egy hatóság közeg elnökle alatt megtartandó képviselő-testületi ülésnek is bemutatassa, s hogy ezen hatóság közegül Haraszthy Miklós a szomszédos homonnai járás főszolgabíróját bizta meg. Ezután elnök főszolgabíró átvevén Haidinger István községi megbízottól a felülvizsgált, elfogadott, és a vármegyei levéltárból kiadott számadását, a képviselő-testület jelenlétében, az egyes bevételi és kiadási tételek okmányainak bemutatásával, a következő eredmény állapított meg: I. Bevétel.

1. A kassai takarékpénztárból 11 részletben átvett a községi megbízott által 38.000 korona. 2. Zemplénumvármegye alispánjának 17847/1894. számú határozatával kiutalt államsegély 7975 korona. 3. A községi megbízott által a nagymihályi takarékpénztárban a fentebbi pénzügyből elhelyezett 8600 korona időszaki kamata 178 kor. 58 fillér. 4. A munkálat befejeztével fennmaradt targoncák eladásából befolyt 684 korona 92 fill. 5. A földmunkásoknak konyhákra beszerzett, de elkallódott gyékények árát számadásttevő községi megbízott sajátjából visszatérített összeg 136 kor.

6. Az érdekeltség által a járási főszolgabírónál befizetett, a vármegye házi pénztárába beszállított, és a vármegye alispánja által a 17413/1992. számú határozattal kiutalt 20979 kor. 76 fillér. Összesen 67954 korona 26 fillér. — II. Kiadás. 1. A kassai takarékpénztárnak 1897. évi szeptember 20-án visszafizetett törlesztési összeg 4000 korona. 2. Popelyás István bíró számlájára 4 korona. 3. A Dusa felett felépített új kis hid alámosott pilléreinél helyreállítása 65 kor. 70 fillér. 4. Felülvizsgálati jegyzőkönyv leírásáért és bélyegéül 10 korona. 5. Szoták István körjegyzőnek felszólítására érdembe hozott vízmeisteri iratmányok fejében 100 korona. 6. Levéltárból beszerzett másolatokért 5 korona. 7. Butka község képviselő-testületének határozata folytán, a nagymihályi takarékpénztárnál a nagy hid építésének céljaira elhelyezett tőke 10.000 korona. 8. A kassai takarékpénztárnak visszafizetett részlet fejében 7856 korona 92 fillér. 9. Zemplénumvármegye alispánjának 1901. évi 28285. számú határozatával a Dusa mederrendezésére kiadott és felülvizsgált számadások szerinti összeg 45912 korona 64 fillér. Összesen 67954 kor. 26 fillér. Megállapította ez alkalommal a képviselőtestület, hogy Haidinger István községi megbízott a 7 éven át tartott ezen szabályzási eljárás folyamata alatt a legnagyobb odaadással vezette és ellenőrizte ezen munkálatokat, sokat fáradt, és egy fillér költséget sem számított fel kiadásai és költségei megtérítéseül az érdekeltségnek, illetve e címen egy fillérrel sem terhelte meg a pénzalapot, — s midőn ezért az önzetlen szolgálatáért a képviselő-testület részére köszönetet és elismerést szavaz, egyúttal öt minden további számadási kötelezettségtől és felelőségtől felmenti. — A képviselő-testület elismeri, hogy Haidinger István a Dusa szabályzási pénzügyveletek számadásának azon részletét, mely tisztán Butka községre vonatkozik, a községi előjárásnak megőrzés végett átadta, s ebből megállapított az is, hogy e szerint Butka község tartozása a kassai takarékpénztárral szemben, ez idő szerint még 23,316 korona 38 fillér, — s hogy az érdekeltség Butka községnek még 19,000 korona 68 fillért tartozik visszatéríteni. Ezen jkőnyv hiteles másolata hatósági igazolványul Haidinger Istvánnak kiadandó. — A jegyzőkönyv hitelesítésével megbízotnak Gerich Gyula és Olexa János községi képviselőtestületi tagok. Harbuljak Pál sk. h. bíró, Szoták István sk. körjegyző. Hitelesítik: Gerich Gyula sk., Olexa János sk., Haraszthy Miklós sk., főszolgabíró, alispáni megbízott. A másolat hitelül: Kelt Butkán, 1902. október 8-án. Szoták István sk. körjegyző. (P. H.)

VÁRMEGYE ÉS VÁROS.

(A törvényhatósági utadó-összeírásai lajstromok a vármegyének mind a 96 jegyzőségéből beérkezvén, hogy e lajstromok alapján az 1902. évi utadók még idejében előírhatók és beszédhetők legyenek, intézkedett az alispán, hogy kiegészítő munkacsoport alkalmazásával a számvétség, melynek létszáma betegségek okozta szabadságolások miatt csonka, jelzettük feladatával, vagyis a lajstromok felülvizsgálásával ez évi november hó elején elkészüljön.

(Új hid a Laborczon. A Havajról Csebineye felé inséges közmunkával épülő törvényhatósági közut vonalán épülő Laborcz hidja ma-holnap már készen átadható lesz a közforgalomnak.

(Temetési költség. Ez a címe annak a végső kegynek, a miben részesítette eddig mindig a vármegye az olyan szegény tisztviselőit és alkalmazottjait, kik mikor elhaltak, annyit sem hagytak maguk után, a miből eltakaríthatók lehettek volna. Legutóbb néh. Tavassy István nyugalmazott

irnok iránt gyakorolta a nemes vármegye ezt a kegyet és 159 K. 40 fillért utalt ki házi pénztárából a temetéssel járt költségek fedezésére.

HIREK.

Erdőbénye ünnepe.

— Saját tudósítónktól. —

— okt. 12.

Ma leplezték le impozáns ünnepségek között az első zemplénummegyei Kossuth-szobrot Erdőbényén. A fényes, minden ízében nagy ünnepségen Kossuth Ferenc is megjelent, hogy jelenlétével még ragyogóbbá tegye azt az ünnepnapot, amelyen Kossuth Lajos erdőbényei mellsobrát leplezték és átadták a hálás utókor mindig élő kegyeletének, mely Kossuth Lajost elévülhetetlen érdemeiért a nemzet félistenei között avatta. Minden ízében magasztos volt az ünnepség és az egész Zemplénummegye, sőt mondhatjuk az ország figyelme fordult a kicsiny mezőváros felé, mely ilyen méltó módon róta le kegyelet adóját, az egykori gubernátor és nagy hazafi emléke iránt. Kossuth fenséges eszméinek szelleme töltötte bé a szíveket, emelte fel az érzések magasabb régióiba s a rossz idő dacára is fényessé, arany színekben ragyogóvá tette Erdőbénye hazafias polgárságának így örök időkre megörökített hódolatát. A fényes ünnepség prólogusa itt, Sátoraljauhelyben folyt le, amennyiben az ünnepségre utazó Kossuth Ferenc, először Sátoraljauhely vendége volt.

(Kossuth Ferenc érkezése.)

E hó 12-én 6 óra 33 percek érkezett meg Kossuth Ferenc a budapest—királyházi személyvonattal Pally Sándor titkárnak kíséretében. A pályaudvaron nagy közönség várta az érkező Kossuth Ferencet. Az érkező vendéget Matolai Etele üdvözölte a „Sátoraljauhelyi Függetlenségi Kör“ nevében szép, hatásos szavakkal, mire Kossuth Ferenc megköszönte a szíves fogadtatást. Majd Pekáry Gyula ügyvéd mint a Függetlenségi Kör elnöke, utána Székely Elek polgármester a város polgárai nevében üdvözölte a pártvezért, ki aztán Székely Elek polgármesterrel és Matolai Etele alispánnal együtt a városba hajtatott s megnézte a nemrég leplezett Kossuth-emléktáblát. Az emléktábla megtekintése után — mely Kossuth Ferenc tetszését is megnyerte — vizsgálhattak a pályaudvarra, s innen mintegy 100 főnyi közönséggel 7 óra 33 percek elutaztak Erdőbényére.

(Fogadtatás Liszka-Tolesván.)

A megérkezett ünneplő közönséget, élén Kossuth Ferencel a liszka-tolesvai állomáson Szűcs Gyula erdőbényei ügyvéd, az ünnepély főrendezője fogadta, örömet fejezte ki, hogy az ünnepségre Kossuth Ferenc is megjelent. Kossuth Ferenc szavai után kocsikra ülve, a hosszú kocsisor, élén a Kossuth Ferencet vivő négyes fogattal megindult Erdőbényére.

(Erdőbénye ünnepsége.)

A beláthatatlan kocsisor Erdőbénye határában a helyi dalárda fogadta. A város közepén a kocsik megálltak, az érkező vidéki közönség és a már jelenlevő 3000 főnyi közönség az erdőbényei ev. ref. templomba ment az ünnepélyes hálaadó istentiszteletre.

(Az istentisztelet.)

A virágokkal feldíszített templomban Ólvey János nagyrozvágyi ev. ref. lelkész mondta el Fejes István városunk költő-papjának egyik magasröptű imáját, majd gyönyörű szavakkal esetele Kossuth Lajos nagy hazánkfianak érdemeit, nagy hatású szavaival megrezgetve a szíveket. A beszéd végezte után az ünneplő kö-

zönség a templom elé vonult, ahol a leplezett szobor áll.

(A leplezés.)

Zuhogó esőben vonult ki a közönség a fehér lepellel letakart szoborhoz. Szűcs Gyula megnyitó beszédének elhangzása után a szobor előtt Dr. Buza Barna beszélt, kinek szavai alatt lehullott a lepel. Utána dr. Ballagi Géza, a liszka-tolesvai kerület képviselője beszélt, buzdítva, kérve, hogy a kegyelet édes érzése a nagy idők ezen nagy alakja iránt sohase halljon ki a szívekből. Majd Kossuth Ferenc leplett a pódiumra, aki Erdőbénye hazafias polgárságának igaz köszönetét fejezte ki nemes elhatározásuk és áldozatkészségükért. Bakoss Elek ügyvédjelölt szavaiata és idb. Bajusz József hatásos alkalmi versének elszavalása után az erdőbényei ref. tanító Szily József átadta a szobrot Erdőbénye város főbírájának, Szilágyi Józsefnek, ki a szobrot átvette s ígéretet tett, hogy gondozni fogja. Ezután Szűcs Aranka a város polgársága nevében koszorút tett a szobor talapzatára. Koszorút helyezett le azonkívül Buza Barna a „Függetlenségi Kör“ nevében.

(A szobor.)

A közsobor Kossuth Lajos mellalakját ábrázolja. A fehér terméskőszobor ugyanilyen talapzaton áll s esinos park veszi körül. A szobrot Beck Sámuel kőbányatulajdonos készítette, illetve részben ő ajándékozta. A park izléses vasrácsal van elkerítve.

(Ebéd.)

300 terítékű ebédre vonult aztán a ref. elemi iskola helyiségébe a szoborleplezés résztvevő közönsége. A főasztalon az asztalfőn ült Kossuth Ferenc jobbján Matolai Etele alispán, balján Ólvey János nagyrozvágyi ev. ref. lelkész. A második fogásnál Szűcs Gyula köszöntötte fel Kossuth Ferencet. Utána Kossuth Ferenc mondott nagyhatású köszöntőt. Beszédét mondták még: Dr. Láczy László, id. Bajusz József, dr. Ballagi Géza, — Kossuth Ferenc, dr. Buza Barna, — Ballagi Gézára, dr. Kovács Gábor, Ólvey János — Ballagira, Kossuth Ferenc — Matolaira, beszéltek még Hericz Sándor, dr. Fried Lajos és Molnár János.

Az ebéd három óra után ért véget.

(Kossuth Ferenc elutazása.)

Kossuth Ferenc kevéssel ebéd után titkárnak, Pally Sándor kíséretében kocsira ült és elhagyta Erdőbényét. Számosan elkísérték a liszka-tolesvai vasuti állomásra, ahonnan a kíséretében jelenvoltaktól szívélyes búcsút véve, a 4 óra 28 percek induló gyorsvonattal Budapestre visszautazott.

(Epilógus)

A szobor-leplezésre Erdőbényére rándult közönség is a délutáni és esteli vonatokkal tért vissza s a csendes kis mezőváros ismét visszanyerte régi, hétköznapi képét.

Ezzel a lélekemelő, meghatóan szép szobor-leplezési ünnep véget ért, de e nap emléke Kossuth Lajos szobrában megörökítve az idők sokaságán keresztül ott marad.

—y.

Felkérjük t. előfizetőinket és mindazokat, kik az előfizetéssel hátrálékban vannak, hogy úgy a hátrálékos összegeket, valamint az új előfizetést beküldeni méltóztatassanak.

A kiadóhivatal.

— Felelős szerkesztőnk távollétében a szerkesztésért a főszerkesztő felelős.

— Lelkészi kinevezés. Kiss Andor sátoraljauhelyi gör. kath. segédlelkész Tolcsvára id. h. lelkészül kinevezetett.

— Házasság. Báji Patay József földbirtokos e hó 15-én esküszik örök hűséget Udván-Szirmay Annának, szirmai és szirma-bessenyei Szirmay Pál földbirtokos leányának.

— **Ezüst-lakadalom.** Szép családi ünnep ment végbe Homonnán *Ecsedi Ede* adóhivatali tiszt házában, ahol kiterjedt baráti körben ülték meg a háza és neje házasságának 25 éves évfordulóját.

— **Halálozás.** Özvegy *Hader Ferenc* született *Hickel Terézia* e hó 13-án, 85 éves korában, végelgyengülésben meghalt. Az elhunytban *Jakubcsó Józsefné* háztulajdonos és vendéglős özvegye, édesanyját gyászolja. Temetése ma délután 4 órakor ment végbe.

— **Nagy tűz Károlyfalván.** Tegnap, október hó 13-án nagy tűz pusztított a közeli *Károlyfalva* községben. Reggel 8 óra tájban kigyuladt *Schmid József*, most Amerikában tartózkodó gazda csürje, amelytől csakhamar tüzet fogott a szomszédos csűr is. Rövid idő alatt — a község lakosságának önfeláldozó, emberi erőt meghaladó oltási munkája dacára — *tizennégy csűr égett le* és vele megsemmisült *nagymennyiségű takarmány- és életnemű.* A tűz kiütésekor szélesend volt, később azonban szél támadt, mely még jobban élesztette a hatalmas lángokat. A csűrök szerencsére távolabb estek a lakóházaktól s így a lakóházakban kár nem esett. A nagy tűz híre csakhamar Sátoraljaújhelyben is elterjedt. A délután folyamán megjelent a veszedelem színhelyén *Barthos József* járási főszolgabíró. A kár nagy, a biztosítás révén csak a csűrökben okozott kár térül meg, míg a takarmány- és életnemű nagy része nem volt biztosítva. A tűz, melynek keletkezési okát nem tudják, még most sincs teljesen beoltva.

— **Kántortanítói kinevezés.** *Szaukulics Antal* tanítójelölt Technára segédtanítóul kineveztetett.

— **Lelketlen anya.** *Reichard Markus* Rákóczi-útcái korcsmáros szolgálatában állott egy *Csatlós Borbála* nevű cseléd, aki egy éves leánygyermekét Kis-Újlakra adta dajkaságba. A cselédet a minap váratlan meglepetés érte. Apró gyermekét behozták a faluról, azzal az üzenettel, hogy tartassa ezentúl az anya, ők nem viselik tovább gondját gyermekének. *Csatlós Borbála* átvette gyermekét, — de csak rövid időre. Egyet gondolt és ott hagyta szolgálati helyét és gyermekét. Szolgálatadója, amint észrevette cselédje szökését, a rendőrkapitányságnál jelentést tett és behozatta a magára hagyott apróságot. A lelketlen anya a megindított nyomozás közben csakhamar megkezdte és átvette gyermekét. A rendőrkapitányság mindkettőjüket hazaszállította Nagy-Kövesdre.

— **Betörés és lopás.** E hó 11-éről 12-ére menő éjjel *Mikla József* Hajnal-utcai 90. számú házában a kamarákat feltörték és az egyik kamarából három véka búzát elloptak. A betörést és lopást másnap reggel a károsult észrevette és jelentést tett a rendőrkapitányságnál, ahol a megindított nyomozás kiderítette a betörő-tolvajt *Balog András* szolgálat nélküli csavargó kocsis személyében. Az elloptott búzát a cigány-telep közelében, a bokrok között megtalálták. A tettes megugrott.

— **Orgona-szentelés.** E hó 12-én lélekemelő ünnepség volt *Bekecsen*; ekkor lett fölszentelve az új orgona, melyet a rk. hívek adakozásából állított fel *Rieger orgonagyáros.* A szentelést és megáldást fötízt. *Bessenyei István* esperes, monoki plebános véggezte, mely után fötízt. *Szekeresi János* szerencsi plebános mondott megható szép alkalmi beszédet. Utána tiszt. *Vay Mátyás* szerencsi s. lelkész a megszentelt új orgona kísérete mellett mondta a létányát, ezzel a szép ünnepség véget ért.

— **Takarékpénztár Mezőlaborcson.** *Mező-Laborc*-ról írják lapunknak,

hogy ott a község értelmisége buzgón fáradozik azon, hogy *Takarékpénztár* alakítsanak. 3 nap alatt 200 részvényt jegyeztek a vidék dús gazdag és előkelő polgárai sorából.

— **Akit nem találnak meg az adóbeszedők.** Nem olyan adófizető polgárról lesz szó e sorokban, aki mindig megtalálható, csak akkor nem, mikor hozzák az adóintést, vagy a szabó presentálja számláját. Ilyen sok van. De olyan adófizető polgár, a kit az adót behajtó közegek nem találják meg, bár vele egy tető alatt laknak; ez a csuda most esett meg egy közeli városban. Egy városi mérnök, a ki ezideig családi tűzhelyet nem alapított, boldog tulajdonosa volt két éven át egy szőlőnek, mely nem jövedelmezett ugyan sokat, de a befektetett tőke kamatait valahogy csak meghozta. A mérnököt annyira lefoglalta az aritmetika és geológia, hogy észre se vette, hogy rajta adót nem keresnek. Anapokban adókiivetési revisiót tartott a pénzügyigazgató helyettes és csudálkozva látja a mérnök neve mellett: „Föltalálható nem volt”, úgy vélték tehát, hogy az adó egyszerűen leírandó! Tehát a városi adó behajtási hivatal közegei nem ismerték névről a már évek hosszú sorozata óta ugyanott működő osztálymérnök nevét és azt egyszerűen föltalálhatatlannak jelezték. Talán meg is szabadult volna az adófizetés kötelezettsége alól, ha nem akad fináncz főaugur, a ki mindent lát, mindent tud, mindent észrevesz, sőt sokszor még nem létező jövedelmeket is, melyekre irtalmatlanul ki szokta vetni az adót. A mérnök időközben eladta szőlőjét és most visszafelé fizetheti a földadót.

— **Felhívás.** A m. kir. posta- és táviradaigazgatóság kérte fel lapunkat a következő hír közlésére: Az „Anlinger-Nirsalkovics”-féle alapítvány kamatai ez évi december hó folyamán ismét kiosztás alá kerülnek. A kamatok elnyeréseért folyamodhatnak: a) a kassai posta- és táviradaigazgatóság kerületében alkalmazva volt postamestereknek hátrahagyott szegénysorsu özvegyei és árvái; b) az elemi csapás által sújtott postamesterek. Folyamodni szándékozik kérvényeiket a kassai posta- és táviradaigazgatósághoz ez évi december hó 20-áig küldjék be. A m. kir. posta- és táviradaigazgatóság.

— **Megszökött fegyenc.** A sátoraljaújhelyi kir. törvénytörök még 1900. október 26-án elítélte *Snitovszki Bazil* prekuljai (Galicia) születésű 36 éves kovácsmestert szándékos emberölés és lopás büntetése miatt 13 évi fegyházra. A fegyencet akkor, mivel viselkedése gyanúra adott alkalmat, a budapesti kir. országos gyűjtőfogházzal kapcsolatban megfigyelő- és elemgyógyintézetbe szállították, ahonnan a veszedelmes ember a minap éjjel 2—3 óra között megszökött. A fegyenc személyleírását itt adjuk; ezzel is megkönnyíteni óhajtván a nyomozó hatóságok munkáját: Testalkata: erős, magassága: 170 centim., arca: hosszas, arcszíne: barna, haja: gesztenyeszínű, homloka: alacsony, szemöldöke: fekete, szeme: sárga, orra és szája: rendes, fogai: épek, bajusza: gesztenye színű, álla: kerek, különös ismertető jele: bal vállán kutyamarás helye, beszél: lengyelül és törve magyarul. A szökés alkalmával Gy. F. jelzésű kincstári ing alsó-nadrág és csinva-fkabát volt rajta.

— **Kézrekerült betörő tolvaj.** *Balog Anna* Kazinczy-utcai lakos szobájának udvarra nyíló ablakát e hó 13-án éjjel fölfeszítették és a lakásból nagyobb mennyiségű dióajt ellopták. A rendőrség a károsult panasza folytán azonnal megindította a nyomozást és a tettest még az éj folyamán elfogta. A lopott diót is megtalálták. A betörő-tolvaj *Pásztor András* mezőturi illetőségű asztalossegéd, aki csak három hét óta tartózkodik Újhelyben.

TANÜGY.

A népnevelés ügyében.

II.

1902 okt. 8.

(f.) Nemesak kárhozzátandó, de gyűlöletes, gonosz felfogás az: mely a nép szellemi képzésébe minden áron bele akarja vinni a felekezetiességet, a vallástanítást véve alapul, erre óhajta építeni a reális képzést is, és a gyermek lelkében saját korlátozott vallásfelekezeti nézeteit olyként iparkodik meggyökereztetni, hogy a 8—10 éves gyermek már elvből gonosznak, eltévelyedettnek, „az örök üdvösségből kizártnak” tekintti kis társát, aki esetleg más templomban fohászodik a szeretet Istenéhez. Ha e gyűlöletes munka ellen valaki felszólal, különböző kacskaringós, furfangos magyarázatokkal térnek ki az egyenes kérdés elől, de alapos, elfogadható megoldást még egyikük sem produkált. Ugyan mi öröme telhetnék abban a teremtes Urának, a Legbőlesebbnek és Legjobbának, ha sanda szemmel néz az egyik hitfelekezetű ember másik embertársára? Hát az Isten talán kiadta az eget árendába valamelyik hitfelekezetnek? Feljogosította őt arra, hogy kénye-kedve szerint rekeszzen onnan ki más, ahogy gyarló emberi esze jönnek látja? Ezt elhinni a legnagyobb istenkáromlás, mert ilyen eszmemenettel kétségbevonók a Teremtő bölcsességét s főleg igazságosságát.

Ez a rém pedig kísért még napjainkban is erősen. Ez a legnagyobb akadály a tökéletesülés felé való törekvésünk útján. Epp olyan gonoszság ez, mintha az egyik politikai párt kortese elvből gazembernek vall mindenkit, aki a másik párt elveit vallja.

Nem zárnók-e be az ilyet a bolondok közé? De be ám! És a mi bolond gomba volna a politikai élet terén, az naponta ismétlődik a vallás örve alatt. Ezen segíteni kell, népnevelésünk ügyét, iskoláink szellemét meg kell tisztítani e félszagségtől, hogy emberi hivatásunkhoz méltóknak mutassuk magunkat.

Minden iskolai bizonyítványban a tantárgyak közt első helyen található: Vallás. A vallásoktatás méltán is foglalja el az első helyet, mert a lélek ügye, míg a reális tudományok az anyagiakra vonatkoznak; s amennyivel magasztosabb fogalom a lélek az anyagnál, annyival fontosabb az, hogy helyes irányban képeztessek a lélek, mert ennek helyes irányu képzése szüli az anyagi javakat is, létre hozva a föld porlakói között a testvériség, az emberszeretet és egymás jólétéért való munkálkodás nemes ösztönét.

Zemplénnemegye északi részén van egy tót község: Habura. 240 tankeletes gyermekkel kinlódik itt egy tanító, aki ha a világ legjelesebb tudósa volna is még sem lenne képes ennyi gyermekkel számottevő eredményt mutatni fel a szellemi előhaladás terén. Az állam szakközege nemes csak hivatalos állásából, de emberbaráti érzületéből folyólag is, megkísérelte az egyházi főhatóságot rábírní, hogy állami iskola állítása által emberek neveltessenek e diluviális korszakba beillő kétlábú tollatlan állatokból. Ugyan mit felelt rá az egyházi főhatóság? Azt, hogy „a szertartások ismeretét és a vallás-erkölcsi nevelést nem akarja feláldozni az állami iskolának!”

Az állam iskolái tehát vallástalanok, erkölestelenek, ezek elidegenítik az embert Istentől, egyenesen pokolba viszik! Hallott már valaki ilyen vad, ilyen rémes eszméket?! Nem lenne-e méltó az az ember ki ilyeneket beszél, hogy London utcáin pénzért mutogassák? — Az állam, mely szerető gondnal minden lehető megtesz a népnevelés érdekében, és az a kultusz miniszter, aki népoktatásunk ügyét a művelt nemzetekével hasonló színvonalra emelni tűzte életcéljául,

hogyan, mimódon győzhetik le az ilyen elfogultságot!

Es ne tessék hinni, hogy Habura egyedül áll. Csertészen 190, Csebinyén 250 gyermek van ilyen „atyai, főpásztori gondviselés” alatt; kétségbe esünk, ha e vidék népoktatás ügyét a maga leplezetlen valóságában szemléljük. És ott talál az orvosló, jóakaró kéz a legmakacsabb ellentállásra, ahonnan segítyt kellene nyernie a rettenetes állapotok szanálásához. Megyénk közigazgatási bizottsága ugy tudom, hogy erőlyes lépéseket is tett már erre vonatkozólag, és szüntesse is meg az állapotot, ha nem sikerült szép szerével, akkor erőszakkal; mert az Isten képeire lépett emberből embert kell nevelnünk, nem félszeg gondolkozásu birkát, — ez nem célja, sőt egyenesen megboosáthatlan büne volna a mai kornak, rendszerünknek.

Az állami iskolák tanulóinak bizonyítványa érvénytelen, ha a vallástánból klaszifikáció nincs benne. Az állam minden iskolájánál, minden vallásfelekezet hitoktatóját tisztességes honoráriumban részesíti, a vallás-erkölcsös nevelést tanítóinak szigorú kötelességül írja elő, s mégis az állami iskola terjesztője a vallástalanságnak, az erkölestelenségnek! Ugyan ki hiszi ezt el, még ha egy a ruthén ajku görög katolikusok főpásztora mondja is.

A makacs gyerek gondolkozásához hasonlít ez az eszme menet, mely hogy helyét meg nem állja s mely, hogy rosszakaratu, azt kétségbe sem lehet vonni.

Vas-kéz kell ide. A kormány nyuljon be vaskeztűs kézzel az ilyen darázs-fészekbe, hiszen ugys csak addig és azok idegenkednek a népnevelés-ügyének fejlesztésétől, míg az erősebb kéz és humánusabb áradat el nem söpri e maradiakat.

SPORT.

Értesítés. A zemplén-vármegyei agarász-társulat elegy-agar versenyét 1902. évi október hó 27-én és következő napjain Gálszécsen tartja. Összejövetel október hó 26-án. Kögyülés ugyanezen napon esteli 9 órakor a nagy vendéglőben. — Versenydíj a társulat által adott 600 korona tiszteletdíj az elsőnek, a második agar tulajdonosa a tételek felét kapja. Tét 10 kor. f.v.f. Nem egyleti tag, valamint versenydíjat nyert agar kettős tételt fizet. — Minden agar után ezen felül 1 darab 10 koronás arany a vándor-díjra való nevezésért külön fizetendő. Ezen vándor-díj — védi Cseley Lajos ur — az első agar-tulajdonosnak adatik át, ki azt háromszor köteles megnyerni, ellenkező esetben a legközelebbi verseny nyerőjének átengedni köteles. A vándordíj tételeinek összege, mely annak, aki e díjat háromszor megnyeri ki fog adani: már 800 korona. — Nevezni alólyrt titkárnál október 25-ig és a helyszínen október 26-án esteli 8 óráig lehet. — Október 27-én társas-ebéd. — A netalán szükséges szállások és istállóról Nemes Sándor társulati tag, gálszécsi lakos megkeresésre, szives lesz gondoskodni. — Miután versenyek nyilvánosak, névre szóló külön meghívók ki nem adotnak. Mindazokat, akiket versenyek érdekelnék szivesen látjuk. — Sátoraljaújhely, 1902. október 1. *Dókus Gyula* titkár.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETE.

Erzsike Mád. Igen, a pályázatunk iránt nagy érdeklődés mutatkozik. Eddig öt pályamunka érkezett be.

K. J. Lasztócz. A postán teljesen correktül jártak el; a régi utalványok még 1 filléres bélyeg felragasztása mellett is használhatóak.

E. Ungvár. Novellája egyébként jó volna, csak hogy első részében a hős „végsőt sóhajt” és a második részben ugyanaz a hős veszi el szíve hölygét, Amandát.

Liza dalait nem közölhetjük.

Kiadó tulajdonos: **Éhler Gyula.**

Vasuti menetrend.

Érvényes 1902. október 1-től.

Indul Ujhelyből:

Budapest felé	
Reggel gyors v. postával	7 óra 28 perc.
Délután személy v.	12 óra 13 perc.
Délután gyors v. postával	4 óra 02 perc.
Este vegyes v. postával	9 óra 10 perc.
Kassa felé	
Reggel személy v. postával	7 óra — perc.
Délután személy v. postával	1 óra 15 perc.
Este személy v. postával	8 óra 32 perc.
Mező-Laborecz felé	
Reggel vegyes v. postával	7 óra — perc.
Délután személy v. postával	1 óra 35 perc.
Este személy v.	8 óra 32 perc.
Csap felé.	
Reggel vegyes v. postával	7 óra 39 perc.
Délután gyors v. postával	1 óra 10 perc.
Délután személy v. postával	4 óra 46 perc.
Este gyors v. postával	8 óra 39 perc.

Érkezik Ujhelybe:

Budapest felől	
Reggel vegyes v. postával	6 óra 33 perc.
Délután gyors v. postával	12 óra 45 perc.
Délután személy v.	4 óra 15 perc.
Este gyors v. postával	8 óra 09 perc.
Kassa felől	
Reggel személy v. postával	7 óra 13 perc.
Délután személy v. postával	2 óra 52 perc.
Este vegyes v. postával	8 óra 31 perc.
Mező-Laborecz felől	
Reggel személy v.	7 óra 13 perc.
Délután személy v. postával	3 óra 30 perc.
Este vegyes v. postával	8 óra 31 perc.
Csap felől.	
Reggel gyors v. postával	6 óra 50 perc.
Délután személy v. postával	11 óra 53 perc.
Délután gyors v. postával	3 óra 41 perc.
Este vegyes v. postával	7 óra 56 perc.

Szerdán és szombaton reggel 3 óra 47 perczkor tehervonat személyszállítással közlekedik Kassára. — Érkezik Kassára 7 óra 50 perczkor.

STARK MÁTYÁS

Sátoralja-Ujhelyben.
A butorok be- és kirakásáért kezességet vállalok.
Vasuton való költöztetésnél a butorköcsi használata díjmentes.

Minden külföldinél jobbak és olcsóbbak

a „Debreczeni Vasöntöde és Géplakatosság”
arany éremmel kitüntetett
ék-szerkezetű, erőátvitteles
Borsajtói,

melyeknél nagyobb erőfejtés már csak víznyomással lehetséges.

Eladás egyedül a gyártelepen:
Debreczen, Hadházi-utczában.
(Erdeklődőknek fényképfelvétel küldetik.)

Gyógy- és csemege szőlő

5 klgr. nagyszemű édes 3 k. 50 f.
5 „ csemege körte . 3 k. — f.
5 „ Ananas Dinye . 3 k. — f.
bérmentve utánvét mellett.
100 klgr. görög dinye . 24 k. — f.
a helybeli állomáshoz szállítva.
Nagyobb vételnél külön ajánlatot teszek
Sárkány József,
Gyöngyösön.

Botos ispánt

józan életűt új évtől való belépésre keresek
Rad (Zemplénmegye)
Szerdahelyi Vincze.

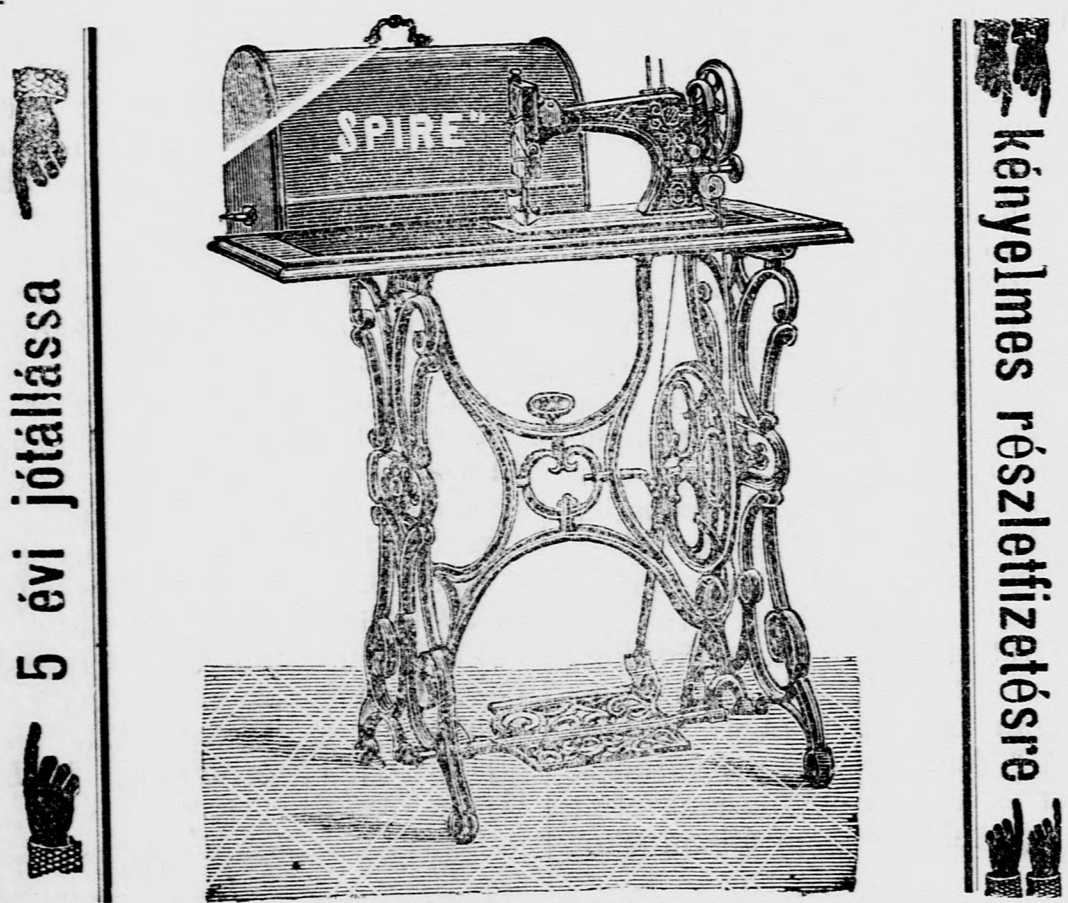

Gazdaságba

ajánlkozik 1903. január 1-től ispáni vagy gazdai minőségben, a mezei, szőlő és kert gazdaságban, valamint a gazdasági számvitel minden ágában gyakorlatilag képezett 37 éves, róm. kath. családos férfiú. — Igényei szerények; jelenleg állami hivatalnál van alkalmazásban. Biztosítékkal rendelkezik. Szíves ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek.

„SPIRE“

varrógépek
ipari és családi használatra

5 évi jótállása

kényelmes részletfizetésre

igen jutányos árakban.
Divatos műhimzésben ingyen oktatást nyujtok.

Felsőmagyarország központi raktára:
Sátoralja-Ujhely, Fő-utca (szemben a megyeházzal).
Raktárak: Ungvár, Nagymihály, Komonna.

Faeladás.

Méltóságos Gróf Lónyay Gábor ur deregnyői (Zemplénmegye) uradalmához tartozó „Malomszög” nevű erdő-rész folyó év november 17-én délelőtt 10 órakor Deregnyőn eladóvá tétetik.

A venni szándékozók sziveskedjenek az ajánlataikat folyó év november 13-áig alulírottához beadni, a hol közelebbi felvilágosítás nyerhető.

Bótrágy, posta Bereg-Som, 1902. október 12.

Novotny Ferencz,
uradalmi főerdész.

